

BESZÁMOLÓ
AZ ÉDUKÖVIZIG VÍZKÁRELHÁRÍTÁSI MŰVEINEK ÁLLAPOTÁRÓL
A 2009. ÉVI FELÜLVIZSGÁLAT TÜKRÉBEN

Győr – Moson - Sopron Megye

1. A megye vízkárelhárítási műveinek ismertetése

1.1. Árvízvédelmi művek

A megye közigazgatási határán belül mintegy 1500 km² terület veszélyeztetett az árvizek által. Az Igazgatóság kezelésében lévő I. rendű árvízvédelmi művek hossza 458 km, ebből Győr-Moson-Sopron megye területén 355 km hosszú árvízvédelmi védvonalat kezel, beleértve Győr várost védő elsőrendű árvízvédelmi fővédvonalakat, a likócsi védvonal kivételével.

A megyei védvonalak nem minden tekintetben és helyen felelnek meg a vonatkozó előírásoknak, 12 %-ban magassági, 28 %-ban keresztmetszeti, és közel 21 %-ban altalaj-állékonysági hiány is jelentkezik az árvízvédelmi rendszerben.

Egyes védvonalaink fejlesztését a Duna projekt, ill. KEOP projektek keretében kívánjuk végrehajtani (lásd 5.2. folyamatban lévő fejlesztések fejezet).

1.2. Belvízvédelmi és helyi vízkárelhárítási művek:

A vízügyi igazgatóságok kezelésében lévő állami tulajdonú művek alapvetően két csoportba sorolhatók:

- kizárólagosan állami tulajdonú művekre és
- nem kizárólagosan állami tulajdonú forgalomképes művekre.

A megye síkvidéki területén 4 belvízrendszer, ezen belül 19 belvízöblözet található, melyek összterülete 229.200 ha.

A dombvidéken részben vízmosásos jellegű területek vannak, elsősorban Győr környékén, a Sokoróaljai dombokon és Sopron környékén.

Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság kezelésében Győr - Moson-Sopron megye területén 801 km állami tulajdonú belvízcsatorna (síkvidéken) és 245 km vízfolyás (hegy- és dombvidéken) található. Az Igazgatóság 19 db stabil szivattyútelepet kezel, ill. szükség esetén üzemeltet. Összes kapacitásuk 56, m³/s. Rendkívüli esetekre a vízügyi igazgatóság szállítható szivattyúkkal is rendelkezik, melyek összkapacitása 15,06 m³/s.

A KÖVIZIG által kezelt állami tulajdonú belvízcsatornák és vízfolyások befogadói a társulati és önkormányzati medreknek.

A KÖVIZIG látja el az állam tulajdonában lévő vizek és vízilétesítményeken a törvény által megszabott feladatokat az állami költségvetésben lebontott keretek mértékéig. Belvízvédekezéskor a KÖVIZIG feladata az állami tulajdonú, KÖVIZIG kezelésű létesítményeken – belvízcsatornákon, szivattyútelepeken – a védekezés ellátása. A megye területén 10 belvízvédelmi szakasz van, melyből egy (Rába felső) átnyúlik Vas megye területére is.

Állami tulajdonban lévő vízi létesítményeket kezelnek vízgazdálkodási társulatok is. Miután a társulatok által kezelt művek a mezőgazdasági célú vízgazdálkodási létesítmények körébe tartoznak, 1998 szeptemberétől a társulatok felügyelete is átkerült a KÖVIZIG-ektől a megyei

Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalhoz. Ezen művek karbantartási, felújítási költségeit az államnak kell fedezni támogatás formájában, de az utóbbi évben a társulat tagjai által befizetett érdekeltségi díjából kényszerülnek a társulatok a legfontosabb munkákat elvégezni. Az önkormányzatok tulajdonában lévő műveken a védekezés ellátása, a vízfolyásokon végzendő helyi vízkárelhárítás önkormányzati feladat.

2. Vízkárelhárítási szervezet rövid ismertetése:

Az Igazgatóság vízkárelhárítási szervezetét a Központi Védelemvezető irányítja. Munkáját a védelmi törzs segíti. A védekezés időszakában az Igazgatóság központjában műszaki ügyelet működik. A védelmi szakaszokon az operatív feladatokat a szakasz-vedelemvezetés irányítja. A speciális védelmi feladatok ellátását Védelmi Osztag biztosítja. Igazgatóságunk vízkárelhárítási szervezeti beosztását minden évben felülvizsgálja és aktualizálja.

Az Igazgatóság állományából védekezésre bevonható létszám **329** fő.

A működési területünkön egyidejű árvízvédekezést feltételezve, a jelentős beavatkozás nélküli szükséges létszám I. fokú készütség esetén 186 fő, II. foknál 574, III. foknál 1139, valamint rendkívüli készütség során 1786 fő szükséges.

A létszámadatok alapján, igazgatósági keretek között csak az I. fokú készütség ellátása oldható meg, mely során csak a védekezés irányítása és az őrszolgálat ellátása megoldott.

II. fokú készütség esetén a műszaki irányító és őrszolgálati létszám biztosításához, valamint az operatív feladatok végzéséhez társigazgatósági és egyéb szervezetek bevonása szükséges.

A védekezésben az Igazgatósággal együttműködési megállapodást kötött alvállalkozók száma jelentős.

3. Vízkárelhárítási készütségek 2009-ben:

Igazgatóságunk működési területén 2 alkalommal árvízvédelmi készütség, 4 alkalommal belvízvédelmi készütség, 6 alkalommal Környezeti kárelhárítást igénylő káresemények következtében került készütség elrendelésre 2009. évben. 1 alkalommal a Szigetközi Hullámtéri Vízpótlórendszer elárasztása volt.

Árvízvédekezés:

2009. április 04-15.

között I. fokú készütség a 01.06 Lajta menti árvízvédelmi szakaszon.

2009. június 24-július 23.

közötti árvíz levonulására jellemző volt, hogy érintette Igazgatóságunk valamennyi folyóját, és valamennyi védelmi szakaszát. Mind a 13 védelmi szakaszon szükségessé vált másodfokú készütség elrendelése. Másodfokú készütséget igazgatóságunk 14 napon keresztül tartott fenn. Harmadfokú készütséget 11 napon keresztül kellett fenntartani. A harmadfokú készütség elrendelésére a következő 5 árvízvédelmi szakaszon volt szükség, ezek:

- 01.03. Vének-Dunaremetei árvízvédelmi szakasz (2009. 06. 25-07.02.)

- 01.06. Lajta menti árvízvédelmi szakasz (2009. 06. 26-07.06.)
- 01.05. Vének-Dunaszentpáli árvízvédelmi szakasz (2009. 06. 27-07.02.)
- 01.10. Répcelak-Sárvári árvízvédelmi szakasz (2009. 06. 30-07.01.)
- 01.13. Mórchida-Sárvár árvízvédelmi szakasz (2009. 06. 30-07.01.)

A védekezési feladatok ellátásához Igazgatóságunk létszáma nem nyújtott fedezetet, ezért a társ VIZIG-ektől került átvezénylésre többletlétszám. A védekezésben segítséget nyújtott: KÖTIKÖVIZIG Szolnok, KDVKÖVIZIG Budapest. Szintén bevetésre került az ÉDUKÖVIZIG Védelmi Osztaga, mely az operatív védekezési munkálatok elvégzését effektíve elvégezte

2009. 06. 28.

Szükségeltározó nyitás a 01.06. Lajta menti árvízvédelmi szakaszon :

Az érkező vízhozamok a Lajta főmeder bal parti védvonalát osztrák szakaszon meghágták, melynek hatására a töltés több helyen elszakadt. A szakításokon kiömlő víz a bp-i védvonal mentett oldalán a Lajta mederrel párhuzamosan folyva elérte az országhatárt, s több tíz méter szélességben ömlött át a magyarországi szakaszra. Igazgatóságunk egy ún. magasvezetésű csatorna depóniáinak (melyek lokalizációs szerepet is betöltenek) segítségével tudta lokalizálni az érkező víztömeget. Az itt felgyülemlő vízmennyiséget mobil szivattyús egységek igénybevételel emeltük vissza a Lajta bp-i csatorna medrébe. A Lajta főmeder bp.i depóniája osztrák oldalon szintén elszakadt, így a két meder közti terület is elkezdett feltöltődni. Az intenzitásmértékére jellemző volt, hogy a két medret összekötő csatorna depóniáját szintén meghágvá mintegy 25 cm-es átbukással az országhatár mentén húzódó Lajta főágat a Bal parti csatornával összekötő csatornába ömlött. Fentiek következtében a korábban tározóba kivezetett víz növelte a Magyarországra érkező vízhozamot.

A vízszintemelkedés a bal parti csatorna másodrendű védvonalán a nyúlgát építése ellenére, elérte a kritikus szintet. Az engedélyezett átvágásra 12,45 órakor került sor a Lajta bal parti csatorna jobb parti II. rendű töltésének 16+845 – 16+ 809 tkm szelvénye között. A megnyitás helyének helyreállítása jelenleg folyik.

2009. április 27.-május 11.

Szigetközi hullámtéri vízpótló rendszer elárasztása

A 01.04.Dunaremete-Rajka árvédelmi szakasz Dunakiliti gátörjárásán első fokú készütség elrendelése mellett, tekintettel a Szigetközi hullámtéri vízpótló rendszer üzemelési szabályzatára, a Dunán kialakult hidrológiai helyzetre és a Szlovák féllel történt egyeztetésre, ez évben is végre lett hajtva a **hullámtéri vízpótló rendszer ökológiai célú elárasztása.**

Belvízvédekezés:

I. belvízvédekezés

2009. március 06 – március 20. között volt belvízvédekezés, mely a Mosoni-Duna balparti, a Rábca-menti, Marcal-menti, Kapuvár-Hansági, Fertő-tó menti belvízvédelmi szakaszokat érintette.

Legmagasabb készütségi szint II. fok, a Rábca-menti és Kapuvár-Hansági védelmi szakaszokon, a többin I. fokú készütség volt érvényben. Elöntött terület maximuma a Hanságban **10.483** ha, a Szigetközben **19** ha, Rábai területen **98** ha volt. Nyolc stabil szivattyútelep **18** millió m³ vizet, és egy hordozható szivattyú 195 ezer m³ vizet emelt a befogadóba.

II. belvízvédekezés

2009. április 03 – április 16. között volt belvízvédekezés, mely a Mosoni-Duna balparti, Rábca-menti, Marcal-menti, Kapuvár-Hansági, Fertő-tó menti belvízvédelmi szakaszokat érintette.

Legmagasabb készültségi szint II. fok a Rábca-menti védelmi szakaszokon, a többin I. fokú készültség volt érvényben. Elöntött terület maximuma a Hanságban **4.642 ha**, a Szigetközben **24 ha**, Rábai területen **90 ha** volt. Nyolc stabil szivattyútelep **10,3** millió m³, egy hordozható szivattyú 203 ezer m³ vizet emelt a befogadóba.

III. belvízvédekezés

2009. június 24. – július 13. között volt belvízvédekezés, mely a Duna menti, Mosoni-Duna balparti, Rábca-menti, Rába felső, Marcal-menti, Kapuvár-Hansági belvízvédelmi szakaszokat érintette.

Legmagasabb készültségi szint II. fok a Duna menti, Mosoni-Duna balparti, Rábca-menti, Kapuvár-Hansági védelmi szakaszokon, a többin I. fokú készültség volt érvényben. Elöntött terület maximuma a Hanságban 2881ha, a Szigetközben 670 ha, Rábai területen 68 ha volt. Nyolc stabil szivattyútelep 12,9 millió m³, egy hordozható szivattyú 293 ezer m³ vizet emelt a befogadóba.

IV. belvízvédekezés

2009. július 20. – július 22. között I. fokú belvízvédekezés volt a Mosoni-Duna balparti belvízvédelmi szakaszon. A védekezés alatt a Zámolyi szivattyútelep üzemelt, melyen 56 700 m³ vizet emeltünk a befogadóba.

Helyi vízkárelhárítás: nem volt.

Környezeti kárelhárítást igénylő káresemények:

Elrendelt vízminőségi fokozatok

III. fok   **1 alkalommal** (operatív beavatkozás) Zámolyi csatorna – ivadékhál pusztulás

I. fok   **3 alkalommal** (felderítés,figyelőszolgálat, árvízi helyzet következtében fellépő vízminőség veszélyeztetés, közreműködés a hatósági intézkedésekben)

Az ÉDUKÖVIZIG működési területét érintően a bejelentett káresemények száma 2009. november 10-ig: **72**, ebből **54** bejelentés érkezett Győr-Moson-Sopron megyéből (5 esettel több, mint 2008. egész évben)

2009. árvízi károk helyreállítása:

A 2009. június-júliusban levonult árvíz a védvonalakban, partokban, műtárgyakban jelentősebb károkat okozott. Ezek érintik a Lajta folyót és védműveit, a Szigetközi Hullámtéri Vízpótló létesítményeit, a Dunakiliti fenékküszöböt, a Dunát, Mosoni-Dunát, Rába folyót és védvonalait, több szivattyútelepet, stb. Az azonnali beavatkozást igénylő károk helyreállítása megkezdődött még az árvízvédelmi készültség ideje alatt. A helyreállítási munkák megkezdésére a Kormány 1177/209. (X.26.) korm. határozata alapján a források biztosítottak. Ezeknek a feladatoknak az elvégzése jelenleg folyamatban van.

4. Védművek állapota és a felülvizsgálatok tapasztalatai

A vizek kártételei elleni védekezés szabályairól szóló 232/1996. (XII.26.) Korm. rendelet 8. § (1) d) pontja, valamint a 10/1997. (VII.17.) KHVM rendelet 6. §-a értelmében a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladata a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések rendszeres, évenkénti felülvizsgálata.

Az Igazgatóság 2009. május 26. - november 6. közötti időszakban végezte el a kezelésében lévő vízkárelhárítási művek felülvizsgálatát.

A felülvizsgálatok előkészítését az alábbi szakbizottságok végezték:

- műtárgy felülvizsgáló,
- gépészeti,
- erdészeti,
- informatikai,
- védelmi anyagokat, eszközöket és telephelyeket vizsgáló bizottságok.

A szakbizottsági ellenőrzést követően kerül sor a Központi Védelemvezető vagy helyettese által vezetett főművi felülvizsgálatokra.

A főművi vizsgálatokat követően 2009. november 9-én záró kiértékelésre került sor, mely alapján az Igazgatóság intézkedési tervet készített. Az intézkedési terv a felülvizsgálatokon tapasztalt hiányosságok megszüntetéséhez szükséges feladatokat tartalmazza.

Az intézkedési terv végrehajtását a védelemvezetés folyamatosan ellenőrzi.

4.1. Árvízvédelmi művek

2009. őszi felülvizsgálatok:

A felülvizsgálatok során a Szakbizottságok megállapították, hogy az árvízvédelmi művek állapota és fenntartása a védőművek részbeni kiépítettségét is figyelembe véve védelmi feladatok ellátására alkalmas.

A **gyepterületek** fenntartottsága jelenlegi állapotában elfogadható.

A gyepterületen jelentős a gyomfertőzöttség, és helyenként a töltés rézsűjében megjelent a nád, valamint a jágerkender. Megfigyelhető a gyepterület előregedése. A fenti jelenségek rámutatnak arra, hogy rövidtávon többszöri kaszálás és gyepterület felújítást igényelne.

A belterületi szakaszokon biztosítani tudtuk a kétszeri kaszálást. A parlagfű-mentesítés érdekében a fertőzött területek kaszálását előresorolták a szakaszmérnökségek.

A pénzügyi keret a gyepterületek szakszerű felhasználására csak részben nyújt fedezetet.

Ahol a kétszeri, vagy többszöri kaszálás nem biztosítható, ott vagy a parlagfű-mentesítést, vagy a vízügyi műszaki szükségességet lehet előtérbe helyezni, mivel a parlagfű megjelenésekor a gyepterület kaszálása műszakilag még nem indokolt. Az árvízvédelmi védőművek jó állapotba helyezését célszerű a késő nyári és őszi időszakra időzíteni a tavaszra várható árvizek miatt. Amennyiben a parlagfű irtással kapcsolatos kötelezettségünknek tennénk eleget az egy esetleges tavaszi árvíz elleni eredményes védekezés esélyeit csökkentené.

A töltéskoronák állapota megfelelő, a 458 km hosszú árvízvédelmi szakaszból csak 9,8 km rendelkezik szilárd burkolattal.

A kavicsal stabilizált töltéskoronákon egyre nagyobb mértékben jelentkeznek a kavicshiány és a karbantartást igény.

A burkolt töltéskoronák több helyen kátyúsodtak.

ÉDUKÖVIZIG kezelésében lévő II. rendű védművek állapota:

Igazgatóságunk kezelésében a Lajta főmeder és a Lajta bal parti csatorna által közbezárt területet védő töltéseinek a töltéskorona keskeny, egyenetlen, rossz állapotú.

A 2009. évi árvíz során sérül a: Lajta Balparti csatorna jobbparti másodrendű védvonalának 16+845 – 16+ 809 tkm közötti átvágási helye, a Lajta Balparti csatorna jobbparti másodrendű védvonalán történt visszavezetés helye, a Lajta Összekötő csatorna depóniái, helyreállításuk a védképesség biztosítása érdekében folyamatban van.

A Rábca jobbpart-i II. rendű védvonalán az idei évben egyszeri kaszálása megtörtént. A töltéskorona elhasználódott, nehezen járható.

- Védvonalban lévő műtárgyak

A Műtárgy-felülvizsgáló szakbizottság 194 db árvízvédelmi fővédvonalat keresztező műtárgy állapotát vizsgálta meg.

A 194 db műtárgyból:

4-es megfigyelendő:	8 db
5-ös megszüntetésre javasolt:	17 db
6-os sürgősen javítandó:	0 db
7-es átépítendő:	5 db

A védvonalban lévő műtárgyakon évek óta csak a legszükségesebb karbantartási munkákat tudja elvégezni az Igazgatóság. A nagyobb anyagi forrást igénylő beavatkozások (nagy karbantartások) elvégzése ilyen anyagi körülmények közt nem lehetséges. Az idegen kezelésű műtárgyaknál a karbantartottság még kedvezőtlenebb képet mutat.

A felülvizsgálatok során a megyét érintő védvonalakban lévő műtárgyak közül 5 db kapott 7-es, azaz árvízvédelmi szempontból sürgősen átépítendő minősítést:

- Rendeki zsilip Mosoni Duna jp. 14+093 tkm (vízoldali támfal repedezett, mentett old. támfal megdőlt)
- Lébényi zsilip Rábca bp. 17+666 tkm (a cső három helyen teljes keresztmetszetben törött, több nagyobb felületű fészek van, a beton erősen mállik, a fatáblával az előírt vízzárás nem tartható)
- Mosonszentjánosi övcs. torkolati zsilip Rábca jp. 30+450 tkm (árvízvédelmi szempontból nem megfelelő, átépítendő)
- Börcsi zsilip Rábca bp. 9+180 tkm (csőtag törött, repedezett)
- Városi szennyvíz főgyűjtő Mosoni-Duna jp., 6+818 tkm (elzárószerkezet hiányos)
- Rábcakapi zsilip Rábca jp. 25+764 tkm (támfalak töredezettek)

Még kell említeni továbbá, hogy a védművek részét képező fémből készült tartozékok lopásai egyre gyakoribbak és egyre nagyobb mértékűek. Igazgatóságunk vagyonát érintő lopás esetén feljelentést tett, melyek az ismeretlen elkövetők miatt eredménytelenül zárultak.

4.2. Belvízvédelmi művek

2009. évben végzett fenntartási munkákat nagyban segítették a preventív védekezés, belvízvédekezés, és a kormányzati beruházás keretében végzett kaszási, cserjeirtási, iszapolási munkák.

A fenti források segítségével a megye belvízcsatornáinak 70 %-án 563 km-t, (ezen belül 50%-on egyszer, 20%-on kétszer) kaszáltuk. Míg a kisvízfolyásaink esetében 69 %-án (ezen belül 54%-on egyszer, 15%-on kétszer) kaszáltunk. Iszapolás 47 km hosszon történt.

A felülvizsgálat alapján az árvédelmi töltésben levő (Igazgatósági) 85 db **műtárgyat**, melyek közül 5db árvízi biztonsága nem megfelelő és a csatornákon és vízfolyásokon lévő vízrendezési elzáró szerkezettel rendelkező 159 db műtárgyból 47 db műtárgyat vizsgáltunk felül, ezekből 5 db felújításra, 3 db átépítésre, 1 megszüntetésre szorul, a többi funkcióját ellátja. Általánosan jellemző a műtárgyaknál a forráshiány miatti korróziós problémák növekedése.

A 19 db **szivattyútelepből** 2 db üzemképes, de nagyobb javítást igényel, 2 db nem volt értékelhető üzempróba hiányában, a többi üzemképes. A telepek üzemképessége a korábbi rekonstrukciós munkáknak köszönhető.

A védekezések tapasztalatai és az őszi felülvizsgálatok alapján megállapítható, hogy a 2009. évben rendelkezésre álló forrásokból végrehajtott munkák eredményeként a medrekben a lefolyási viszonyok megfelelőek, a rendszerek alkalmasak a belvizek fogadására, a szivattyútelepek pedig a belvizek átemelésére.

Továbbra is problémaként jelentkezik a parlagfű- mentesítés a vízrendezési létesítményeknél, miután a vízszállítás miatt szükséges kaszálás időszaka nem esik egybe a parlagfű-mentesítés miatt szükséges kaszási időintervallummal.

A fentieken túl jelentkezik a beruházási pénzek elmaradása. A KEOP-ban, ROP-ban indítható fejlesztések nagyobb léptékűek, ezért az ezekben nem szereplő nagyobb térségek fejlesztési lehetőség nélkül maradhatnak.

4.3. Védelmi Osztag

A VO felülvizsgálaton jelenlévők megállapították a VO a védelmi feladatok ellátására felkészült, a szükséges személyi és tárgyi feltételek a védekezési feladatok ellátásához biztosítottak.

A VO osztag részlegei:

- Verőgépes részleg (RVO)
- Környezeti kárelhárító részleg
- Tér- és vonalvilágító részleg
- Vízi szállítási részleg
- Mobil szivattyús részleg

A VO új központi telephelye a révfalui telep. Címe: Győr, Galántai u.1. telefon+fax: 96/328-944. A telephelyen a mai követelményeknek megfelelő korszerűsítés befejeződött. A 2009.júni-júliusi árvízkor a VO már az új helyen működött.

4.4. Környezeti kárelhárítás

Környezeti kárelhárítás eszközzrendszere

A vízügyi igazgatóságok környezeti kárelhárítási feladatait *A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendelet* szabályozza.

A bejelentések felderítését, kivizsgálását igazgatóságunk a társ szervezetekkel, hatóságokkal közösen végzi, koordinálja. Az előforduló vízszennyezések jellegének trendje azt mutatja, hogy igazgatóságunk működési területén a szénhidrogén származékok okozta vízszennyezés fordul elő a leggyakrabban. Ezért vízminőség-védelmi eszközeinek nagy részét az olajszennyezés felszámolására alkalmas technikai berendezések és technológiák teszik ki.

Olajszennyezés összegyűjtésére, eltávolítására alkalmas eszközök:

- SANOL töltő-szűrő, KOMARA 20 tárcsás olajleválasztó, a VIKOMA Delta skimmer, OXIGÉNIUS turbóinjektoros víztisztító és vízi levegőztető.

A fenti berendezések és gépek igazgatóságunk központi vízminőség-védelmi raktárában – Szavai raktár – vannak elhelyezve.

Telepített kárelhárítási konténer került kihelyezésre a Gönyüi kikötőbe, ahol gyorsan bevethető, szénhidrogén-szennyezés elhárítására alkalmas technológia áll rendelkezésre.

Működési területünkön a második legjellemzőbb vízminőségi probléma a szélsőséges időjárás, kedvezőtlen hidrometeorológiai helyzet, valamint az antropogén hatások következtében kialakuló oxigénhiányos állapot, ami egyes esetekben halpusztulással jár.

Igazgatóságunk 2 db – különböző teljesítményű – levegőztető berendezéssel rendelkezik, melyet többször alkalmaztunk sikeresen kisebb tavak, holtágak levegőztetésére.

A vízben oldódó anyagok eltávolítására nincs kifejlesztett technológia, ezért vízkormányzó műtárgyak segítségével - hígítóvíz bevezetésével a szennyezőanyag koncentráció csökkenése érhető el. Ez a megoldás főleg a Hansági vízrendszeren alkalmazható.

Kármentesítés

A felszín alatti vizek állapotát illetően a Rábcakapi belvízszivattyúház bontása közben kiemelésre kerülő felhagyott üzemanyagtároló tartály helyén a talaj olajszennyezését észleltük.

A tényfeltárást, a szennyezett terület lehatárolását elvégeztük, jelenleg a hatóság részéről a kármentesítésre való kötelezés kiadása van folyamatban, ami a következő évben lesz esedékes.

Illegális hulladéklerakók felszámolásával kapcsolatos intézkedések

Igazgatóságunk működési területén gyakran észlelünk az illegális hulladéklerakást. Különösen a folyók hullámterében, az ártéri erdőkben, töltések rézsűjén, illetve a kertvárosi területeken fordul elő egyre gyakrabban. Ezek az esetek nem csak környezetvédelmi szabálytalanságokat jelentenek, hanem károsítják a védőtöltések állapotát, és veszélyeztethetik a védelmi biztonságot. A vagyonkezelésünkben lévő területeken lerakott hulladék ártalmatlanításának feladata és költsége, mint a vagyonkezelőre, igazgatóságunkra hárul. Ezek a többletkiadások hátráltatják az elsődlegesen igazgatóságunk hatáskörébe rendelt állami feladatok ellátását.

Az illegális hulladéklerakásokat általában kevert települési hulladékok, műanyagok, gumiabroncsok, építési-bontási hulladékok alkotják.

Sajnálatos tény, hogy a fölszámolt illegális hulladéklerakások folyamatosan újra termelődnek. Ezért a környezetvédelemben érintett hatóságok és szervezetek összefogása szükséges. Ebben igazgatóságunk partnerként aktívan részt vesz.

- Fertőendréd külterületén az Ikva nagyvízi medrében (Ikva patak 9+385-9+405 msz. között) lévő illegális hulladéklerakó felszámolására került sor, mennyisége elérte a 170.000 kg-ot. Fedezetét Országos Környezeti Kármentesítési Program – OKKP - biztosította.
- Sopronban az Ikva patakon lévő kis fahídat vandálok lerombolták az elsodort fahíd darabok által képzett torlaszt és a feltorlódott uszadékot, hulladékot kellett a patakból eltávolítanunk és az ártalmatlanításáról gondoskodnunk.
- Fertőrákos belterületén a szelektív hulladékgyűjtő sziget áthelyezéséről intézkedtünk, ugyanis a túltelített konténerekből kikerülő hulladék a Rákos patak állapotát közvetlenül veszélyeztette.
- Győrzámoly közigazgatási területén operatív kárelhárítás keretében a Zámolyi csatornából haltetemeket eltávolításáról gondoskodtunk, ill. intézkedtünk az ártalmatlanításról.
- Az árvíz következtében a hullámtereken felhalmozódott hulladék és uszadék eltávolításáról, ártalmatlanításáról a hulladékkezelést ellátó közszolgáltatókkal közösen gondoskodtunk.

5. 2009.évben elvégzett és tervezett fejlesztések

5.1. 2009. évben végzett ár- és belvízvédelmi beruházások

- Árvízvédelmi beruházások:

Duna jobb part 0+150-0+550 tkm közötti előtér rendezése, padka kialakítása

Megerősítésre kerül az árvízvédelmi töltés vízoldali előtere 500 fm hosszban, a védvonal erősítése, és az árvízvédelmi biztonság javítása érdekében. A Duna 1797 fkm szelvényben lévő parti zátony elkostrása biztosítja a szükséges anyagmennyiséget, elkostrása által a mellékági szakaszon nő az árvízlevezetőképesség.

- Vízrendezési beruházások:

Nováki csatorna lefolyási viszonyainak javítása a 3+200-5+200 cskm szelvények között.

Az érintett mederszakaszon cserjeirtás, illetve a bedőlt fák eltávolítása történt.

Ásványi szivattyútelep nyomócső és mentett oldali zárt csatorna bontási és helyreállítási munkái.

A szivattyútelep két db ø600 mm-es acél nyomóvezeték és tartozékainak bontása történt a töltés állékonyságának, az árvízvédelmi biztonság javítása céljából

Szavai szivattyútelep II. sz. gépegységének felújítása

A Szavai Szivattyútelep 1975-ben épült KCK 1000-es II.-es számú szivattyúegységének felújítása történt.

Hanság-főcsatorna – Rábca levezet_ rendszer kapacitás javítása

A kiviteli munkák során a Hanság-fcs 21+500 – 23+540 szelvényei és a 27+090 – 29+280 szelvényei között végeztünk cserjeirtási, iszapolási és partrendezési munkákat.

Kapuvár – Bősárkányi csatorna iszapolása a 7+630 – 11+350 szelvények között

A kiviteli munkák során a Kapuvár – Bősárkányi csatorna 7+630 – 11+350 szelvényei

között a parti sávban, valamint a rézsűben felnőtt cserjék, gaz, sás levágását követően a meder iszapolását végeztük el.

A Keszeg-ér felső 2 km-es szakaszának cserjeirtása és iszapolása a sejtidomkővel burkolt szakaszon.

Az eredeti vízz szállító képesség visszaállítására, iszapolási, illetve cserjézési munkákat végeztünk az érintett szakaszon, valamint megtörtént a kimozdult burkolati elemek helyreállításra.

5.2. Folyamatban lévő fejlesztések

5.2.1. Árvízvédelem

Duna-projekt néven a Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság által kiírt pályázat alapján elkészült az állami tulajdonú Duna menti árvízvédelmi vonalak fejlesztésének előkészítése. Az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság működési területén a projekten belül az alábbi fejlesztések valósulhatnak meg.

- 01.05. árvízvédelmi szakasz fővédvonal fejlesztése, a Mosoni-Duna bal part 15+195 – 30+253 tkm közötti szakaszán, mely a töltéserősítés a töltéskorona magasításával, a mentett és a vízdoldali rézsű kiegészítésével, valamint az előtér feltöltésével valósul meg. A műtárgyak szükség szerinti átépítése, felújítása.
- 01.05. árvízvédelmi szakasz Mosoni Duna bal parti fővédvonalának folytatásaként új fővédvonal szakasz létesítése a 30+253 tkm szelvénytől, a 35+666 tkm szelvényig Dunaszentpál község kül- és belterületén. Az új fővédvonal célja: Dunaszentpál község árvízvédelme, és a Szigetközi árvízi öblözet alsó részének védelme a meglévő védvonalat hátulról megkerülő árvizekkel szemben.
- 01.07. árvízvédelmi szakasz fővédvonal fejlesztése, a Mosoni-Duna jobb part 9+980 – 30+569 tkm közötti szakaszán, mely a töltéserősítés a töltéskorona magasításával, a mentett és a vízdoldali rézsű kiegészítésével, valamint az előtér feltöltésével valósul meg. A műtárgyak szükség szerinti átépítése, felújítása.
- 01.07. árvízvédelmi szakasz Mosoni-Duna jobb parti fővédvonal folytatásaként új fővédvonal szakasz létesítése a 30+569 tkm szelvénytől, a 36+129 tkm szelvényig Mecsér község kül- és belterületén. Az új fővédvonal célja: Mecsér község árvízvédelme, és az árvízi öblözet alsó részének védelme a meglévő védvonalat hátulról megkerülő árvizekkel szemben.
- A 01.11 védelmi szakaszon, a Mosoni-Duna jobb partján, Győr város Likócs városrészének árvízvédelmét szolgáló meglévő árvízvédelmi fővédvonal fejlesztésére, megerősítésére és kiegészítésére kerül sor a 1+022 – 2+724 tkm közötti szakaszon.
- Iparcsatorna torkolatában létesülő árvízkapu

Igazgatóságunk a Környezet és Energia Operatív Programon (KEOP) belül az alábbi munkák előkészítésére nyert támogatást:

Mosoni-Duna és Lajta folyó térségi vízgazdálkodási rehabilitációja

KEOP-2.2.1-Komplex vízvédelmi beruházások tárgyú felhívás alapján
Azonosító szám: KEOP 2.2.1/1F-2008-00002

A közbeszerzések lefolytatása után, a tervezési munkákra a szerződéskötés 2009. augusztus 28-án került sor.

A tervezőkkel való egyeztetés folyamatos, a feladat végrehajtása megkezdődött.

Marcal jobb parti árvízvédelmi részöblözet árvízvédelmi biztonságának javítása

KEOP-2.1.1- állami tulajdonú árvízvédelmi fejlesztések

Azonosító szám: KEOP-2.1.1/1f-2008-0012

Jelenleg folyamatban van a közbeszerzési eljárás a tervezésre.

5.2.2. Belvízvédelem

A vízrendezési szakágazatnak mind a ROP-ban, mind a KEOP-ban szerepelnek projektjei.

A ROP-ban pályázott projekt:

Nagy-Pándzsa vízgyűjtő revitalizációja.

A Nyugat-dunántúli Operatív Program keretén belül, a NYDOP 2007/4.2.1.A Felszíni vizek minőségének javítása és felszíni vizek okozta kockázatok csökkentése tárgyú felhívás alapján Azonosító szám: NYDOP-4.2.1./A-2008-0002

A Támogatási Szerződés aláírása 2008. év végén megtörtént.

A közbeszerzések lefolytatása után a munkaterület átadás-átvétel 2009. november 05-én volt. A kivitelezés ezt követően kezdődik meg, a befejezés időpontja az építési szerződés szerint 2010. november 30.

Jelenleg folyamatban van a PR szakértő közbeszerzési eljárása, melynek anyaga megküldésre került a Közreműködő Szervezet részére.

A KEOP-ban pályázott projektek

Szigetközi mentett oldali és hullámtéri vízpótló rendszer ökológiai célú továbbfejlesztése.

KEOP-2.2.1-Komplex vízvédelmi beruházások tárgyú felhívás alapján

Azonosító szám: KEOP 2.2.1/1F-2008-00001

A közbeszerzések lefolytatása után, a tervezési munkákra a szerződéskötés 2009. augusztus 28-án került sor.

A tervezőkkel való egyeztetés megtörtént, a feladat végrehajtása megkezdődött.

Répcse, Rábca menti területek, vizes élőhelyek helyreállítása, vízellátása II/1. ütem KEOP – 3.1.1./1F.

A közbeszerzések lefolytatása után, a tervezési munkákra a szerződéskötés 2009. augusztus 28-án került sor. A tervezés folyamatban van.

ÉDUKÖVIZIG, Győr, 2009. november 11.